

Zondag 8 september 2024

Gezamenlijke viering van de Kogerkerkgemeente en de Doopsgezinde Gemeente Koog, Zaandijk en Westzaan bij de start van een nieuw seizoen

Thema: 'Handen'

Overdenking: Handen (Cocky Brouwer, voorganger Doopsgezinde Gemeente Koog-Zaandijk en Westzaan)

Zusters en broeders, lieve mensen,

Handen die bidden
Handen die breken
Handen die geven
Handen die ontvangen
Handen die strelen
Handen die slaan
Handen die troosten
Handen die doden
Open handen
En gebalde vuisten
Handen die vasthouden
Handen die loslaten
Handen die klappen
Handen die trillen
Handen die uitnodigen
Handen die afwijzen
Hand op je hoofd
Hand op je schouder
Handen die vragen
Handen die weten
Vuisten die zich openen
Om handen te worden die zegenen.

Huidhonger – als er één woord is blijven hangen uit de coronatijd, is het wel het woord huidhonger. Het geeft zo mooi weer wat wordt bedoeld, de behoefte om aangeraakt te worden. En die aanraking geeft je het gevoel dat je er niet alleen voor staat. Aanraking kan heel troostend zijn, aanraken kan meer zeggen dan woorden, aangeraakt worden betekent dat je gezien wordt. Aangeraakt worden is letterlijk van levensbelang voor mensen. En ik weet ook dat aanraking sommige mensen laat

schrikken, dat het negatieve herinneringen oproept, niet iedereen is gediend van aanraking door een “vreemde”. Laten we elkaar dan respecteren, en elkaar daarin vrij laten ...

We doen heel veel met onze handen. Handen staan voor daden, voor dingen doen, actief bezig zijn. We werken met onze handen, en ja, handen kunnen ook slaan, vechten, afwijzen, weg duwen, en soms is een kleine aanraking dan genoeg om de verbinding te herstellen, of een handdruk, als gebaar van vrede en verzoening.

Aanraken en voelen verbindt ons met alles en iedereen om ons heen. Handen zijn onze voelsprietten, het is dan ook niet voor niets dat onze vingertoppen extreem gevoelig zijn. Wie kent niet de uitdrukking Fingerspitzengefühl?

Met je handen kun je contact maken, omhelzen, angst wegnemen – bij de ander en bij jezelf! Als je elkaar aanraakt is er sprake van wederkerigheid, je wisselt als het ware energie uit.

Soms legt iemand zijn of haar hand op ons hoofd, als we gedoopt worden, als we gezegend worden. “Moge God je beschermen. Ga met God. Vrede zij met jou, met jullie.” Dat handgebaar gaat alle woorden te boven. Hoe indrukwekkend is die hand, die zegt: “Ga dan heen in vrede. God zegene en behoede je.”

De Zuid-Afrikaanse anti-apartheidsactivist Hugh Lewin, werd in 1964 opgepakt, hij zat zeven jaar in de gevangenis op beschuldiging van sabotage. In de gevangenis schreef hij het volgende gedicht:

Als ik vrijkom
ga ik iemand vragen
mij aan te raken
heel voorzichtig graag
en langzaam
raak me aan
ik wil
weer leren hoe het leven aanvoelt

ik ben zeven jaar
door niemand aangeraakt
zeven jaar lang
zonder aanraking
en ik weet nu
wat “onaanraakbare”

betekent

Amen

Uit de Bijbel: Psalm 139 (vertaling: Gerard Swüste, verbonden aan de Amsterdamse Dominicuskerk)

JIJ,

Je doorziet mij en weet van mij,
je weet allang wat ik denk.

Mijn gaan en mijn staan volg je op de voet,
mijn doen en laten zijn je vertrouwd.

Ligt er een woord op mijn tong,
je weet het al, JIJ, je weet alles.

Achter mij, voor mij, je omringt me,
je legt je hand op mij.

Te gek voor woorden, niet te begrijpen,
ik snap het écht niet.

Waarheen gaan buiten jou om?

Waarheen om je gelaat te ontlopen?

Ben ik in de wolken, jij bent er.

Zit ik dood aan de grond, jij bent daar.

Vlieg ik met vleugels van morgenrood,

zoek mijn heil voorbij de verste zee,

ook daar ben ik binnen jouw bereik,

ook daar heb je me in de hand.

Zou ik zeggen: 'Duisternis omhul me,

laat nacht het licht zijn om me heen',

ook duisternis verduistert niets voor jou,

nacht is voor jou even licht als dag;

licht of donker, dat maakt jou niet uit.

Jij bent het die mijn nieren vormde,

me gestalte gaf in de schoot van mijn moeder!

Danken wil ik je daarvoor

dat ik zo'n ontzagwekkend wonder ben.

Wonderbaarlijk wat uit jouw handen komt,

ik weet dat maar al te goed.

Mijn lijf en leden kende je al,

toen ik werd gemaakt in het verborgene,

geboetseerd in het diepst van de aarde.

Ik was nog niet eens een mensje,

jouw ogen zagen mij.

En in je boek stonden ze,

de dagen die zouden komen,
al lagen ze nog ver in de toekomst.
En voor mij, Machtige, zijn jouw gedachten niet te vatten,
overstelpend in aantal!
Ik wil ze tellen, het is meer dan al het zand van de wereld!
Ik word wakker, nog steeds ben ik bij jou.
O God, maak een eind aan slechte mensen:
'jullie met bloed aan je handen, weg van mij!'
Zij, met al hun intriges tegen jou,
Ze beelden zich in jouw tegenstrever te zijn.
Zou ik niet haten die jou haten, JIJ,
niet walgen van hen die opstaan tegen jou?
Ik haat ze met alle haat die in mij is,
mijn eigen vijanden zijn het.
Doorzie mij, LEVENDE, ken mijn hart,
toets mij, weet mijn gedachten,
kijk of ik niet afwijk van de rechte weg,
leid me voort op de aloude weg!

Overdenking: Psalm 139 (Hanna van Dorssen, voorganger
Kogerkerkgemeente)

De hand van de Eeuwige...
In de Bijbel vinden we allerlei verschillende beelden van die hand.
De hand van God kan strijdlustig zijn, troostend, kosmisch, nabij,
beangstigend en trouw.
Het hoort bij het onbevangen mensvormige spreken van de Bijbel dat
God handen heeft en ze voor allerlei doeleinden gebruikt.
Zonder handen kun je immers niets beginnen.

De Synode van Dordrecht, die in 1574 bij elkaar kwam en nadacht over
liturgie, kwam met een zin over de handen van de Eeuwige, die nog altijd
in veel kerken klinkt:
'De God die ons bijstaat is de Schepper van hemel en aarde.'
Woorden uit psalm 124.
In 1574 kwam daarbij:
'Deze Schepper-God is ook de God die trouw blijft
en het werk van Zijn handen niet loslaat.'
Een warm welkom aan het begin van de kerkdienst.
Ons leven rust in de hand van de Schepper die,
als een vader en moeder tegelijk, ons oneindig liefheeft.

Psalm 139 beschrijft zo'n liefdevol, nabij beeld van de hand van de Eeuwige.

'Achter mij, voor mij, je omringt me, je legt je hand op mij.'
'Vlieg ik met vleugels van morgenrood,
zoek mijn heil voorbij de verste zee,
ook daar ben ik binnen jouw bereik, ook daar heb je me in de hand.'

De hand van de Eeuwige laat jou, mens, niet los.
Al vanaf je geboorte en ook bij alles wat nog komen zal.

Dit is niet bedoeld in de zin van je kunt geen kant meer op.
Nee, het is helemaal gekend worden met al je lichte en donkere kanten.
En je met dat alles geliefd weten.
Psalm 139 is een danklied voor het leven dat jij in handen hebt
gekregen, een groot geschenk.

Vlak voor het einde verandert de psalm van toon.
Er is eerst dat allesomvattende gevoel van gekend zijn en veiligheid.
Daarna komt het bewustzijn dat de wereld waarin je leeft ook slecht is,
onveilig, vol van haat.
Wat mensen elkaar en onze aarde aandoen, daar zijn eenvoudigweg
geen woorden voor.
Alles waar de Eeuwige voor staat maken zij kapot.
Zij hebben bloed aan hun handen,

Het is een deel van de psalm, vier verzen, dat we vaak maar liever
overslaan.

Maar is dat eigenlijk wel nodig?
Als de hele psalm ervan zingt dat de Eeuwige jou kent, door en door,
tot in jouw donkerste hoeken,
dan zou het vreemd zijn als er in dit lied daarvoor geen plaats is.

Al het haten en walgen van elkaar, ook dat hoort bij een mens.
Je kunt daar niet omheen.
Als mensen alles wat mensen bij elkaar houdt, kapot maken terwijl ze
donders goed weten dat ze dat doen.
De democratie, de vrede, de aarde, dan kan haat en walging je
overspoelen.
Dan zou je soms het liefst in één grote woedende driftbui uitbarsten.
Net zoals de psalm, in die paar verzen, in zo'n driftbui uitbarst.
Die drift is echt, en terecht.

Toch kom je er uiteindelijk niet uit door mensen weg te zetten, te haten, radicaal af te wijzen, zowel in je denken als in je gevoelens.

Hoe in en in moeilijk dat ook is.

Ergens weet je dat wel.

Polarisatie brengt ons niets, behalve meer polarisatie.

Maar hoe, in hemelsnaam, doe je dat dan?

Wil je dat er geen ongelukken van komen, zegt de psalm, laat die razernij, en jouw strijd voor gerechtigheid, dan ingebed zijn in gebed.

En daarom eindigt de psalm met zo'n gebed:

'Doorzie mij, Levende, ken mijn hart,
toets mij, weet mijn gedachten,
kijk of ik niet afwijk van de rechte weg,
leid me voort op de aloude weg!'

Moge het zo zijn.

Regenboog Handen

Als herinnering aan deze vrolijke gezamenlijke start lakten drie jonge enthousiaste meiden tijdens de koffie nagels in een kleur van de regenboog, met een bloemetje of andere versiering. Velen van ons verlieten de kerk met dit kleurrijke aandenken.

Zaanse Voedselbank

De Kogerkerkgemeente en de Doopsgezinden van Koog-Zaandijk en Westzaan staken hun handen uit de mouwen voor de Zaanse Voedselbank met een prachtig resultaat: 17 gevulde kratten!